

Wat doet jouw school met de resultaten van IDP 2.0?

Samenvatting van de resultaten van de gestandaardiseerde proeven voor het vierde leerjaar en de gevalideerde toetsen voor het einde van het basisonderwijs van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Handvatten voor de klaspraktijk.

Elke school in Vlaanderen die gewoon lager onderwijs verstrekt, is verplicht om op het einde van het basisonderwijs bij iedere leerling een gevalideerde toets voor ten minste drie leergebieden af te nemen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen biedt jaarlijks eindtoetsen aan waarmee je als school aan die **decretaale verplichting** voldoet. Daarnaast stellen we ook enkele evaluatie-instrumenten voor het vierde leerjaar ter beschikking om vrijblijvend gestandaardiseerd te evalueren.

We kiezen vanuit onze netwerkorganisatie daarbij uitdrukkelijk voor een **breed aanbod** en een **scherpe focus**. Zo bestond het aanbod voor het zesde leerjaar in het schooljaar 2021-2022 uit gevalideerde toetsen voor zes decretaal vastgelegde leergebieden: Frans, mens & maatschappij, muzische vorming, Nederlands, wetenschappen & techniek en wiskunde. Voor het vierde leerjaar waren er gestandaardiseerde proeven voor mens & maatschappij, Nederlands, wetenschappen & techniek en wiskunde. Per leergebied leggen we telkens de focus op een beperkt aantal leerinhouden. Dat verhoogt de diepgang en geeft zinvolle informatie om de kwaliteit voor die leerinhouden op te volgen.

De resultaten kun je per toets en proef raadplegen via een uitgebreid school- en klasrapport. De linken om deze aan te vragen, kun je terugvinden in [de databank van de evaluatiebox bij de betreffende toetsen en proeven](#). In zo'n rapport worden de resultaten van jouw school of klas vergeleken met Vlaanderen en jullie referentiegroep. Aan de hand van de data in de rapporten kun je als team aan de slag met deze resultaten om de interne kwaliteit van je school verder te ontwikkelen. Waarin zijn jullie sterk, wat willen jullie borgen en waar zetten jullie (extra) op in? Het [IDP-stappenplan](#) kan jou en jouw schoolteam daarbij inspireren. Je kunt steeds een beroep doen op de pedagogische begeleiding voor ondersteuning bij het uitvoeren van het stappenplan.

Daarnaast vind je op de themapagina [Evaluatiebox basisonderwijs](#) ook [de analysedocumenten](#) terug. Daarin staan per toets en proef alle opgaven en antwoorden met daarbij de gemiddelde resultaten op Vlaams niveau. Ook de geëvalueerde doelen vind je terug in die documenten.

Nederlands 2022

Deze tekst vat de Vlaamse resultaten samen voor IDP Nederlands van het schooljaar 2021-2022. Zowel met de gestandaardiseerde proef voor het 4de als met de gevalideerde toets voor het 6de leerjaar werden spelling en taalbeschouwing geëvalueerd. We bieden eveneens enkele handvatten voor de klaspraktijk aan. Die handvatten zijn nuttig voor alle leraren van de basisschool en zijn dus niet enkel bedoeld voor de leraren van het vierde en zesde leerjaar.

IDP - Nederlands 2021-2022

Spelling en taalbeschouwing

Op het einde van het schooljaar 2021 - 2022 stelden we voor het vierde leerjaar een gestandaardiseerde proef voor spelling en taalbeschouwing ter beschikking. Voor het zesde leerjaar was er een gevalideerde toets voor spelling en taalbeschouwing. We gaan na in welke mate leerlingen de belangrijkste aspecten van het taalsysteem kunnen toepassen en daarbij taalbeschouwelijke termen kennen.

Resultaten op Vlaams niveau

Gestandaardiseerde proef Nederlands spelling en taalbeschouwing IDP4

In 2022 maakten meer dan 25 500 Vlaamse leerlingen van het vierde leerjaar de toets van Nederlands voor spelling en taalbeschouwing. Ze scoorden gemiddeld 69 % op de toets. Met het eerste deel van de toets werd spelling getoetst. De gemiddelde score van de Vlaamse leerling op dat onderdeel was 69 %. Vervolgens werd taalbeschouwing geëvalueerd. Voor dat onderdeel bedroeg de gemiddelde score 68 %.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opgaven met de gemiddelde resultaten voor Vlaanderen in 2022.

Spelling		Taalbeschouwing	
Aantal woorden juist	Gemiddelde Vlaanderen	Opgave	Gemiddelde Vlaanderen
21/21	0 %	2	92 %
20/21	9 %	3	51 %
19/21	13 %	4	44 %
18/21	13 %	5	79 %
17/21	13 %	6	54 %
16/21	11 %	7	53 %
15/21	8 %	8	82 %
14/21	6 %	9	39 %
13/21	5 %	10	77 %
12/21	3 %	11	87 %
11/21	2 %	12	85 %
10/21	2 %		
9-0/21	15 %		

Gevalideerde toets Nederlands spelling en taalbeschouwing IDP6

In 2022 werd de toets Nederlands voor spelling en taalbeschouwing bij ongeveer 30 000 Vlaamse leerlingen van het zesde leerjaar afgenomen. Zij scoorden gemiddeld 70 % op de toets. Op het onderdeel spelling was de gemiddelde score 73 %. Voor taalbeschouwing bedroeg de gemiddelde score 67 %.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opgaven met de gemiddelde resultaten voor Vlaanderen in 2022.

Spelling		Taalbeschouwing	
Aantal woorden juist	Gemiddelde Vlaanderen	Opgave	Gemiddelde Vlaanderen
20/20	2 %	2	88 %
19/20	8 %	3	85 %
18/20	13 %	4	58 %
17/20	17 %	5	88 %
16/20	17 %	6	58 %
15/20	13 %	7	77 %
14/20	9 %	8	96 %
13/20	5 %	9	20 %
12/20	3 %	10	84 %
11/20	2 %	11	85 %
10/20	1 %	12	57 %
9-0/20	10 %	13	63 %
		14	72 %
		15	75 %
		16	46 %
		17	74 %
		18	59 %
		19	66 %
		20	28 %

Nederlands spelling

Samenvatting op basis van de resultaten van 2022

Bij het dictee IDP4 en IDP6 kon de meerderheid van de woorden correct gespeld worden door gebruik te maken van spellingregels zoals verdubbeling van medeklinkers of de gebruikelijke regels voor werkwoordsvormen. Een beperkt aantal woorden vereiste kennis van het woordbeeld bij het spellen. Ook frequente woorden zoals ontbijt (IDP4) of thema (IDP6) met medeklinkers die niet worden uitgesproken maakten deel uit van de opdracht. In IDP4 werden geen opdrachten op zinsniveau en leestekens opgenomen.

83 % van de leerlingen van het vierde leerjaar heeft minimum de helft van de antwoorden correct maar bijna geen enkele leerling behaalt de maximumscore.

Bij IDP6 spelt 90 % minimum de helft van de opdrachten goed. 2 % maakt een foutloos dictee.

Nederlands taalbeschouwing

Samenvatting op basis van de resultaten van 2022

Bij IDP4 zien we heel goeie resultaten bij alfabetisch rangschikken. De vragen waar taalbeschouwelijke termen worden gebruikt, scoren opvallend minder goed. Bij vraag 4 bijvoorbeeld moeten de leerlingen heel wat terminologie kennen om tot een correct antwoord te komen.

4. Bekijk de inhoudstafel van het boek.

Waar vind je een antwoord op de vraag ‘Waar komen microben voor?’

INHOUDSTAFEL

Wat zijn microben en wat doen ze?

Zijn microben hetzelfde als bacteriën?	6
Waar komen microben voor?	8
Waar komen microben vandaan?	10
Hoe zien microben eruit?	12
Welke microben zijn het nuttigst voor de mens?	14

A. in alinea 8	13 %
B. in hoofdstuk 8	21 %
C. op bladzijde 8	44 %
D. op regel 8	18 %
Geen antwoord	4 %

Hoe verspreiden de monstertjes zich? En hoe ga ik ze te lijf?

Zijn er mannelijke en vrouwelijke bacteriën?	18
Kunnen bacteriën overleven op de Noordpool?	20
Waarom moet ik mijn handen wassen voor het eten?	22
Wat zijn antibiotica?	24
Wat gebeurt er als ik een prik krijg?	26

Waarom blijft het griepvirus de kop opsteken?

Hoeveel soorten griepvirussen zijn er?	30
Hoe krijg ik griep?	32
Wat is buikgriep?	34
Is een verkoudheid ook een griep?	36
Kan de mens besmet worden met vogelgriep?	38

Bij vraag 6 wordt verwacht dat het verwijzwoord ‘zij’ kan gelinkt worden aan de ‘parasieten’ waarover het tekstfragment gaat. Dit blijkt ook een uitdaging. Het is noodzakelijk om het volledige fragment te lezen om tot dit antwoord te komen.

6. Je leest in dit tekstje uit het boek de zin: ‘Zij nestelen zich in een gastheer.’

ONAANGEKONDIGDE GASTEN Parasieten zijn microben die zich voeden ten koste van een ander levend wezen. Zij nestelen zich in een gastheer en eten vrolijk met hem mee. Je kunt ze vergelijken met mensen die onaangekondigd je huis binnen komen vallen en mee aan tafel schuiven. Om bij een gastheer binnen te komen, maken parasieten soms gebruik van andere dieren. Zo komt de parasiet die malaria veroorzaakt via een mug in ons bloed terecht.

Wie bedoelen ze met ‘zij’?

A. gasten	17 %
B. levende wezens	16 %
C. muggen	8 %
D. parasieten	54 %
Geen antwoord	4 %

Uit IDP6 blijken zesdeklassers behoorlijk vlot de woordsoorten te benoemen met uitzondering van het zelfstandig naamwoord ‘inkt’ en het werkwoord ‘is’. Er is een positieve evolutie bij het herkennen en benoemen van woordsoorten tussen het 4de en 6de leerjaar.

Ook worden een afleiding en samenstelling door de meeste leerlingen van het zesde leerjaar herkend in een zin. Bij de vraag naar het onderscheid tussen een feit en een mening zien we eveneens sterke scores. Met alfabetisch rangschikken hebben weinig leerlingen moeite.

Zelf inschatten welke woordbetekenissen nodig zijn in functie van de boodschap, zoals in vraag 12, blijkt een stuk lastiger.

12.	Vaak vind je in het woordenboek verschillende betekenissen voor een woord.
a.	Welke betekenis van het woord 'PERSPECTIEF' past in deze zin?
	<i>Met 3D-<u>perspectief</u> kun je ook spelen, waardoor je ogen diepte zien die er niet is.</i>
	A. de kunst om voorwerpen af te beelden B. mening, oordeel
b.	Welke betekenis van het woord 'TONEEL' past in deze zin?
	<i>Ook op <u>toneel</u> zie je vaak trompe-l'oeils als achtergrond.</i>
	A. podium in een theaterzaal B. aanstellerij, komedie, doen alsof
	Correct 57 % Fout 43 % Geen antwoord 0 %

Bij vraag 16 bestaat het onderwerp uit een woordgroep wat de slechte score bij het aanduiden kan verklaren.

16.	Onderstreep in deze zin het onderwerp.
	<i><u>Dit speciale 3D-schilderij</u> brengt een autobestuurder in de war.</i>
	Correct 46 % Fout 54 % Geen antwoord 0 %

Bij vraag 20 wordt gevraagd om het meest passende leesteken te kiezen. Het gevoel 'verbaasd' wordt slechts door 28 % van de leerlingen aan een uitroepteken gelinkt. De meerderheid van de leerlingen duidt aan dat er een punt achter de zin moet staan. We kunnen ons afvragen of de leerlingen de inleiding hebben gelezen waarin aangegeven wordt dat Meredith verbaasd is.

20.	Meredith vergat een leesteken te schrijven achter de volgende zin. Ze wil aangeven dat ze erg verbaasd is over wat ze ziet.
	<i>Met een 3D-schilderij als verkeersvertrager</i>
	Welk leesteken kan ze dan best op het einde van de zin schrijven?
	A. ! een uitroepteken 28 % B. . een punt 46 % C. ? een vraagteken 17 % D. : een dubbele punt 7 % Geen antwoord 2 %

Handvatten voor de klaspraktijk

Effectief spellingonderwijs

Goed kunnen spellen biedt de schrijver de ruimte om aandacht te besteden aan de inhoud en structuur van de boodschap. Er wordt maatschappelijk nog steeds veel belang gehecht aan een correcte spelling. Effectief spellingonderwijs is dus een must.

Een duiding rond effectief spellingonderwijs vind je [hier](#).

Ons [zevenpuntenplan](#) voor de aanpak van spellingvertraging biedt een stevige leidraad voor een krachtige leeromgeving met spelling in de focus.

Effectief taalbeschouwend onderwijs

Taalbeschouwing leert kinderen het eigen en andermans taalgebruik te beschouwen. Op die manier leren ze die taal gepast gebruiken. Een effectieve didactiek voor taalbeschouwing wordt best geconstrueerd a.d.h.v. deze bouwstenen:

- een veilig leerklimaat
- betekenisvolle contexten
- nadenken over communicatieve situaties
- nadenken over het taalsysteem

Lees [hier](#) de toelichting die je bij taalbeschouwend onderwijs kan ondersteunen.

Ga aan de slag met spelling en taalbeschouwing!

Op de [PRO.-site taalonderwijs Nederlands](#) van Katholiek Onderwijs Vlaanderen kun je

- duiding bij [een krachtige taalleeromgeving](#) op je school vinden
- een [materialenbank](#) met ondersteunende documenten raadplegen

Op de [PRO.-pagina basisaanbod leerplanimplementatie](#) vind je alle nascholingen die je kunnen ondersteunen bij het implementeren van het nieuwe leerplan *Zin in leren! Zin in leven!*

De ZILL-site helpt je op weg met [praktijkvoorbeelden](#) en [illustraties](#).

Op de [evaluatiebox basisonderwijs](#) vind je ter illustratie [evaluatie-instrumenten](#) om breed te evalueren.

[Marijke De Meyst](#) coördineerde de toetsontwikkeling, -afname en -analyse. [Ann-Sofie Decoutere](#) (Nederlands), [Els De Smet](#) (M&M), [Greet Van Mello](#) en [Mia Vanden Waeyenberg](#) (Frans), [Patrick Malfait](#) (W&T), [Roel Aerts](#) (muzische vorming) en [Sabine Jacobs](#) (wiskunde) stelden de samenvatting en handvatten op. Heb je vragen? Neem dan zeker contact op met iemand van ons.

